

НОВИЙ КУРС • WWW.NEWROUTE.ORG.UA
НАНМ УКРАЇНИ • WWW.NEWROUTE.ORG.UA/NANMU
ISCU «PROTON GLOBAL» • WWW.NEWROUTE.ORG.UA/PROTON

ISSN 2305-9869 (print)
ISSN 2709-1287 (online)
DOI: 10.61718/sgv

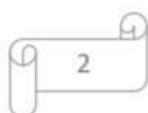
TM

СОЦІАЛЬНО- ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК

Збірник наукових праць

2026 • Випуск 65

- Освіта • Фізична культура • Спорт •
- Культура • Мистецтво • Журналістика •
- Гуманітарні та соціальні науки • Бізнес • Адміністрування •
- Право • Готельно-ресторанна справа • Туризм • Рекреація •
- Транспорт • Безпека • Інженерія • Математика • Виробництво •
- Будівництво • Природничі науки • Сільське господарство •
- Охорона здоров'я • Соціальне забезпечення •

ЗМІСТ

	Стор.
Освітні науки, педагогіка	... 8
<i>Засипкіна Людмила Анатоліївна, Терновенко Наталія Георгіївна, Ременяк Тетяна Станіславівна</i> НЕЙРОПЕДАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ІНКЛЮЗИВНИХ КЛАСАХ	... 8
<i>Нестеренко Ірина Сергіївна</i> ПСИХОЕМОЦІЙНА СТІЙКІСТЬ ДОШКІЛЬНИКІВ У СТРУКТУРОВАНОМУ ОСВІТНЬО-ІГРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТРЕСУ	... 9
<i>Годована Мирослава Елемирівна</i> ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В 21 СТОЛІТТІ	... 11
<i>Янко Марія Іванівна</i> ПЕТРИКІВСЬКИЙ РОЗПИС ОЧИМА ДІТЕЙ З ООП	... 12
<i>Павленко Тетяна Степанівна</i> РОЛЬ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ	... 13
<i>Штаєр Руслана Вікторівна</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДОСВІДУ НІМЕЧЧИНИ, ЕСТОНІЇ ТА ФІНЛЯНДІЇ	... 14
<i>Давидова Марина Олександрівна</i> ІННОВАЦІЙНО-ПОШУКОВА РОБОТА ПЕДАГОГІВ У ГАЛУЗІ МЕТОДИКИ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ: ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР	... 16
<i>Вербенець Юлія Володимирівна</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ПЛАТФОРМ ТА ДИДАКТИЧНИХ ОНЛАЙН-ІГОР У СИСТЕМІ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ (ООП)	... 17
<i>Мартинюк Леся Петрівна</i> ІНТЕГРОВАНІ ЗАНЯТТЯ – ПОТУЖНИЙ СТИМУЛЯТОР РОЗУМОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	... 18
<i>Сидоренко Любава Вікторівна</i> МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНІ ЧИННИКИ ЗАЛУЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО САМОДІЯЛЬНОЇ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ	... 19
<i>Пастушенко Вероніка Олегівна</i> ПРИЧИНИ, МЕХАНІЗМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ДІТЕЙ ІЗ СЕНСОРНОЮ АЛАЛІСІЮ	20
Культура, мистецтво	... 22
<i>Кифенко Анна Миколаївна, Романова Тетяна Вадимівна</i> КОМПОЗИТОРСЬКА ТВОРЧІСТЬ ФЕРЕНЦА ЛІСТА	... 22
Психологія, соціологія, соціальна робота	... 24
<i>Півнюк Юлія Олексіївна</i> ВПЛИВ СТИЛІВ БАТЬКІВСЬКОГО ВИХОВАННЯ НА РІВЕНЬ ТА СТАБІЛЬНІСТЬ САМООЦІНКИ МОЛОДІ	... 24
<i>Чудовська Тетяна Сергіївна, Граценкова Вікторія Володимирівна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТОГО ПРОСТОРУ	... 25
<i>Харченко Марія Олексіївна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРИВОЖНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	... 26
<i>Гнатів Юлія Ігорівна</i> СЕНСОРНА ІНТЕГРАЦІЯ ВДОМА: СТВОРЕННЯ ПІДТРИМУВАЛЬНОГО ПРОСТОРУ ДЛЯ ДИТИНИ	... 27

Кифенко Анна Миколаївана

ORCID: 0000-0001-7996-1768

Кандидат педагогічних наук

Спеціаліст вищої категорії

Фаховий коледж «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Романова Тетяна Валеріївна

ORCID: 0000-0001-8165-5161

Викладач-методист

Спеціаліст вищої категорії

Фаховий коледж «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

КОМПОЗИТОРСЬКА ТВОРЧІСТЬ ФЕРЕНЦА ЛІСТА

Проаналізовано творчий доробок Ференца Ліста який становить 1200 творів. Досліджено особливості фортепіанного мистецтва композитора. Обгрунтовано вокальну творчість митця. Виявлено синергетичний зв'язок музики із поезією.

Творчість Ференца Ліста становить високу культурну та духовну цінність. Дослідження сучасних вчених М. Гольштейна, О. Дзюби, А. Кот, І. Польської, Є. Соколової, О.Щербакіної висвітлюють життєві періоди, стиль виконання, комунікаційні особливості ансамблевої гри, синтез мистецтв у композиторській, виконавській та педагогічній діяльності композитора.

Творчий доробок композитора становить понад 1200 творів, охоплюючи майже всі музичні жанри, з акцентом на фортепіанну та симфонічну музику романтизму.

З юнацьких робіт особливий інтерес становлять «Дванадцять етюдів», «Після читання Данте», «Фауст-симфонія», «Симфонія до «Божественної комедії», симфонічні етюди, рапсодії і фортепіанні концерти. У 14 років розпочав створювати оперу «Дон Санчо», «Роки мандрів».

Є. Соколова, вивчаючи творчість Ференца Ліста, звертає увагу на музичну драматургію даних творів, які мають великі контрасти, різке переключення образів, спонтанність викладення та в основі мають структуру поемного типу. Ці твори були написані під впливом мандрівок, власних спостережень та замальовок [3]. Ференц Ліст збагатив програмністю різні жанри: симфонії, опери, ораторії, інструментальної музики. Під програмністю композитор розумів опис простою мовою аотації до інструментальної музики, за допомогою якого митець прагне захистити своїх слухачів від довільного поетичного тлумачення та упередити поетичну ідею цілого, направити її на найголовніші моменти. Уявлення Ференца Ліста про фортепіано як «оркестр у мініятурі», тобто всесосяжному та універсальному інструменті, найяскравіше реалізувалося в жанрі транскрипції. Саме з ним, насамперед, була нерозривно пов'язана його просвітницька діяльність. Композитор постійно підкреслював величезні можливості транскрипції у плані розширення діапазону виконуваної музики.

Цікавими життєвими фактами є те, що композитор в ансамблі за одним фортепіано з Ф. Шопеном зіграв Велику сонату ор. 47 Ігнаца Мошелеса. Їхній ансамблевий виступ із великим захопленням був сприйнятий публікою, що красномовно зазначено в паризькій Gazette musicale: «Панове Ліст і Шопен блискуче відкрили концерт Великим дуєтом для фортепіано в чотири руки Мошелеса. Нам видається зайвим говорити, що п'єса – один із шедеврів композитора – була виконана з рідкісною досконалістю талантів двома найбільшими віртуозами нашої епохи» [4].

Важливим аспектом у творчості Ференца Ліста виступає ідея синтезу мистецтв. Основним принципом його творчості було оновлення музики шляхом її внутрішнього зв'язку із поезією. Вказаний принцип Ференц Ліст послідовно та цілеспрямовано втілював у різних галузях своєї творчої діяльності – композиторській, виконавській та педагогічній.

Здобувши авторитет віртуоза-інструменталіста, Ференц Ліст розробив власну систему інтонаційної форми слова у романсах і піснях. За О. Дзюбою, вокальна творчість композитора займає периферійне місце. Вона включає пісні й романси (їх у композитора біля 90, що складає найменшу кількість у загальному списку його творів). У 1839 році була написана його пісня «Золотокудрий ангел мій» («Angiolin dal biondo crin») на

НОВИЙ КУРС • WWW.NEWROUTE.ORG.UA

НАНМ УКРАЇНИ • WWW.NEWROUTE.ORG.UA/NANMU

ISCU «PROTON GLOBAL» • WWW.NEWROUTE.ORG.UA/PROTON

слова Ч. Бочеллі. Лише досягнувши зрілого віку, в середині 1840-х років, композитор опублікував свої ранні редакції пісень на слова Гюго, Гейне, Гете і Шиллера [1]. У творчому доробку митця знаходимо й твори духовної хорової музики, зокрема, кантати «Свята Цецилія», «Гімн Сонцю святого Франциска Асизського» і ораторії – «Христос» і «Легенда про святу Єлизавету» [2].

Композитор багато подорожував. За десять років (1837-1847 роки) Ференц Ліст об'їхав всю Європу – від Лісабона до Москви, від Гетеборга до Афін. У 1847 році він побував й в містах України – Києві, Львові, Чернівцях, Житомирі, Немирові, Бердичеві, Кременчуці, Одесі, Миколаєві. Саме тут народжуються його фортепіанні п'єси «Українська балада», «Думка» на теми українських народних пісень «Ой, не ходи, Грицю», «Віють вітри, віють буйні».

Отже, творчість Ференца Ліста є невід'ємним скарбом світового музичного мистецтва. Являючись класиком угорської музики, композитор вніс неоціненний вклад у формування і розвиток загальноєвропейської музичної культури. Його композиторська, виконавська та педагогічна діяльність надихає і завжди буде надихати молоде покоління музикантів.

1. Дзюба, О. А. (2018). Вокальна творчість Ф. Ліста у репертуарі студентів вокально-акторських спеціалізацій (педагогічні міркування). Імідж сучасного педагога, 1 (178), 61-65. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2018-1\(178\)-61-65](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2018-1(178)-61-65).
2. Кот А. Особливості і креативні виміри зрілого періоду життєтворчості Ференца Ліста. Українська музика : науковий часопис. 2012. № 1 (3). С. 150-156.
3. Соколова Є.В. Ференц Ліст: еволюція композиторської діяльності// Слобожанські мистецькі студії. - Суми: СДПУ імені А.С.Макаренка, 2023. - Вип. 2. - С.123-126.
4. Тонхаєр-Восводіна О. В. Етапи розвитку угорської фортепіанної школи / Ольга В'ячеславівна Тонхаєр-Восводіна // Вісник Львівського університету: Серія мистецтвознавство. - Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2014. - Вип. 14. - С. 194-199.